

Pesamezne številke:
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 1-50.

„TABOR“ izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri v
datumem naslednjega dne ter stane
mesečno po pošti D 10.—, za in-
stano D 15.—, dostavljen na dom
D 11-50, na izkaznice D 10.—
Inserati po dogovoru.

Naroča se pri upravi „TABORA“:
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Poštnina plačana v gotovini.

TABOR

Pesamezne številke:
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 1-50.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4. I. nad-
stropje. Telefon intern. št. 274.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4. pritličje, desno. Tele-
fon št. 24. — SHS poštnoizdatni
sklad št. 11.787

Na naročila brez denarja in po
izp. — Rokopis se ne vrača

Leto: IV.

Maribor, sreda 24. januarja 1923.

Številka: 18

Radikalci hočejo izigrati naše nacionalne interese.

Pod tem nadpisom razširja radikalna stranka te dni po Sloveniji proglas, s katerim se hoče prikriti z ozirom na bližnje volitve poslancev v narodno skupščino, akoravno dobro vemo, da radikalna stranka niti med srbskim prebivalstvom nima večine, vendar skuša v svojem proglasu govoriti nekako v imenu vsega srbstva proti nam. Mi to odločno zavračamo, ker strogo ločimo srbske radikalne stranke. Ako moramo odgovoriti z nekaterimi ostrimi besedami, ta odgovor ne velja bratom Srbom, ampak oni kliki, ki je zdaj na vladi kot radikalna stranka in hoče preslepiti naše narodne kroge ter vzbuditi nezaupanje proti slovenskemu narodnemu vodstvu.

Proti narodnim Slovincem, zlasti tu v Mariboru ob severni meji države, hoče radikalna stranka rovat z izigravanjem anacionalnih elementov. Pozivamo vlado, da z vso jasnostjo izjavi, ali je res, da se pogaja z vojnimi krivci, mariborskimi nemškimi odpadniki, v škodo naše narodne kulture? Želimo brez slepomišenja izvedeti, ali je radikalni minister Zupanič pripravljen izposlovati prehod mariborskega gledališča v nemške roke, istotako Mariborske koč na Pohorju, v to svrhu, da ga Nemci izvolijo s pomočjo slovenskih odpadnikov kot svojega poslanca v Narodno skupščino. Ali je to državotvoren moder čin, o tem zdaj ne želimo razpravljati. Tudi mi Nemce priznavamo kot enakopravne sodržavljane, in vemo, da se jim mnogo boljše godi nego ubogim Slovincem na naših tleh, toda vprašamo, zakaj se morajo politična vprašanja reševati s strani volilne vlade v brezparlamentarni dobi. Katere narodne stranke, bodisi napredne ali klerikalne ali socialistične, ki imajo svoje organizacije v Mariboru, so bile vprašane, ali jim je mogoče izročiti žarišče slovenske kulture, naše narodno gledališče, peščici Nemcev, d anas zopet kulturno in politično zaslužnijo? Boriti smo se morali za narodne pravice z Nemci pač v Avstriji, mislili smo pa, da v nacionalni jugoslovanski državi tega nikdar več ne doživimo in da bode se vprašalo nas narodne Slovence kot državni narod, kaj moremo mi koncedirati Nemcem kot manjšini.

Ali se srbska radikalna stranka v svojem proglasu hvali, da nam je prinesla svobodo, in če so organi njene vlade razpustili nemška bojna društva v Sloveniji, zakaj baš ob volitvah vidi jo v nemškem elementu rešilno zvezdo našega naroda? Nemškega plemena v Mariboru ni in ga ni treba umetno ustvarjati. Če se hoče ustvarjati politični položaj, ko je grozilo štajercijanstvo severno Slovenijo izpremeniti v grobišče našega naroda, tedaj se zahvaljujemo srbski radikalni stranki za njeno državno konsolidacijsko delo, o katerem govori v svojem proglasu. — Kako se strinja tako zakulisno delo z izjavo radikalne stranke, da hoče izvesti gospodarsko, kulturno in politično preosnovo kraljevine? Kakšno je to delo »narodnega osvobođenja«? Ali so odpadniki slovenskega naroda one »vezi in vejice jugoslovanskega stebila, katere hoče objemati z ljubeznijo, da s tem pride na pomoč vsem prijateljem državotvornega pravca«?

Da, mi se hočemo združiti in smo se že združili z brati Srbi in Hrvati v eno državno enoto in kulturo, za to prosimo srbsko radikalno stranko, naj ne razočara tisočev prijateljev iskrenega narodnega edinstva v Sloveniji. Volitve naj bodo svobodne, narodnopolitična vprašanja naj se rešujejo tudi gle-

Radikalci proti jugosl. nacionalistom.

Beograd, 23. jan. (Izv.) Včeraj zvečer se je vršila v ministrskem predsedništvu konferenca radikalnih ministrov, na kateri se je predvsem razpravljalo o organizaciji jugoslovanskih nacionalistov. Minister za notranje zadeve je poročal o gibanju nacionalistov v Vojvodini, Dalmaciji in na Hrvatskem. Podrobno se je bavil z zadnjim predsednika »Orjuna« v Novem Sadu, ki je bil te dni aretiran. Na zahtevo Pašića se bo odločalo o nadaljnjem obstoju »Orjuna« še le po poročila velikih županov. Pozneje se je razpravljalo o volilnem gibanju radikalcev.

Cehi zavračajo vesti o sokrivdi na padcu dinarja.

Beograd, 23. jan. Poslaništvo češkoslovaške republike izjavlja na podlagi oficijelnih informacij pri zunanjem ministrstvu, da so časopisne vesti, ki dolže Češkoslovaške sokrivde na padcu dinarja, čes, da je češkoslovaški bančni urad v zadnjem času prodal odnosno ponujal večje množine dinarja, in s tem povzročil padanje naše valute, popolnoma brez stvarne podlage in zlobno izmišljene. Najboljši dokaz za to je dejstvo, da se je ravno v tem času zaloga dinarjev pri bančnem uradu pomnožila, ne pa znižala. — S tem so ovržene vesti, ki jih je prinesel »Zagreber Tagblatt«, in ki jih je potrdil tudi sedanj sinančni min. Stojadinović, trdeč, da je češkoslovaški bančni urad vrge na denarni trg večje množine dinarjev in s tem pripomogel k padcu dinarja.

Socijalni demokrati proti komunistom.

Spor centrale s slovenskimi socialisti.

Beograd, 23. jan. (Izv.) Na kongresu socijalno-demokratske stranke je bila sprejeta resolucija, v kateri obsojajo komunistično stranko in izjavljajo, da s komunisti nimajo nič skupnega ter da se pogajajo z njo samo pod sledečimi pogoji: 1. Če se izjavijo za enoten delavski pokret, odpovedo Moskvi ter pristopijo k amsterdamski internacionali. 2. Če se odpovedo členu 21 moskovske internacionala, ki so ga sprejeli samo na pritisk iz Moskve. 3. Če se izjavijo proti terorističnim akcijam in tajnim organizacijam. 4. Če se izjavijo za svobodno, demokratično organizacijo delavskih mas ter popolno svobodo misli in besed v stranki. Na kongresu se je razpravljalo tudi o sporu soc. dem. stranke v Sloveniji. Zastopniki iz Slovenije so se postavili na autonomistično stališče ter izjavili, da zahtevajo popolno samostojnost ter ne bodo pošiljali v glavni odbor svojih zastopnikov, temveč samo delegate. Kongres se je izrekel proti tej zahtevi in celo slovenski soc. dem. posl. Korun je bil proti temu predlogu. Slovincem se je določil rok do 1. februarja, da se izjavijo za enotnost stranke in za statut stranke. Če slovenski soc. demokratje do tega dne ne pristanejo na sklepe kongresa, bo stranka ustanovila lastno organizacijo v Sloveniji. Glede volitev je bil sprejet predlog, da nastopijo socijalni demokratje povsod samostojno. — Kjer nimajo izgleda na zmago, naj se ne udeležijo glasovanja. Nadalje so bili določeni tudi nosilci list in sicer za Ljubljano in za mariborsko okrožje.

Odpor nemškega prebivalstva v Poruhr'u.

Proglasenje splošne stavke. — Delavstvo se ne strinja in se vrača na delo.

Berlin, 23. jan. Listi poročajo soglasno iz Essena, da narašča odpor vsega prebivalstva v Poruhrju od ure do ure. »Vorwärts« poroča, da ne dela nobena jama. Vprašanje želzn. prometa se bliža krizi. Več prog je že zaprtih.

Berlin, 22. jan. Časopisi poročajo iz Essena, da se sistem pasivne resistance vedno bolj uveljavlja. Obramba proti francoskemu nasilju je popolnoma organizirana. Inženirska komisija je brez moči in tudi vojaška sila se mora umikati.

Essen, 22. jan. (Izv.) Francozi so ukinili zasedbo podružnice nemške državne banke ter izjavili, da se ne bodo vmešavali v notranje poslovanje banke. Radi tega je banka danes opoldne pričela zopet redno poslovati. Protj večeru so sledile temu vse ostale banke, ki so bile doslej zatvorene.

Berlin, 23. jan. Glasom poročila »Vorwärts« je sklenila konferenca strojnikov in kurjačev na Rennu, da popolnoma ustavi prevoz premoga po Rennu.

Aachen, 23. jan. Včeraj sta bila aretirana vodja finančnega urada v Aachenu vladni višji svetnik Sembach

BORZA.

Curih, 23. jan. (Izv.) Sklep. Pariz 34.75, Beograd 4.15, London 24.98, Berlin 0.02 pet osmink, Praga 14.85, Italija 25.55, Newyork 536.75, Dunaj 0.0074, žigoseane krone 0.0076, Budimpešta 0.2025, Varšava 0.01 sedem osmink, Sofija 3.40, Bukarešta 2.75.

Zagreb, 23. jan. (Izv.) Pariz 7.34—7.37, Svica 21.50—22.50, London 553—558; Berlin 0.54—0.56; Dunaj 0.155—

0.162; Italija 5.52—5.60, Newyork 114.—118.—; Budimpešta 3.40—3.45.

Svetovna konferenca glede reparacij.

Pariz, 22. jan. Glasom privatnih poročil »Eclair« iz Rima je Mussolini naročil italijanskemu poslaniku v Washingtonu, naj predloži ameriški vladi načrt za sklicanje svetovne konference v svrhu končne rešitve reparacijskega vprašanja.

de Nemcev, ko bomo zopet imeli parlamentarno vlado, ki bode izšla iz vrst svobodno izvoljenih narodnih poslancev. Za kравje kupčije v škodo jugoslovanse kulture in v prid anacionalnega elementa narodni Slovinci brez ozira na stranke ne prevzamemo nikake odgovornosti in tozadevnih ukrepov tudi nikdar pripoznali ne bomo. To si naj zapomnijo tudi naši sodržavljani in someščani Nemci.

Politične vesti.

* **Demokratske kandidature v Medjimurje.** Za okraj Prelog je proglašen kandidatom ugledni trgovec Ivan Habuš, za okraj Čakovac pa dr. Iv. Novak.

* **V varaždinskem volilnem okrožju** je postavljen kot nosilec demokratske liste bivši minister in poslanec dr. Hinko Krizman.

* **Izgledi demokratske stranke na Hrvatskem.** Demokratska stranka se je na Hrvatskem od zadnjih volitev do danes znatno okrepila. Zagrebška »Riječ« trdi v eni svojih zadnjih števil, da bo demokratska stranka v dveh volilnih okrožjih dobila relativno večino, v ostalih pa po enega ali dva poslance.

* **»Narodno-napredna stranka«** — oživljena. Gospodje okoli »Slov. Naroda« naznanjajo pod gornjim naslovom strmečemu svetu, da so oživili stare Tavčarjevo »narodno-napredno stranko«. Tako je minila torej že slava »jugoslovanske zajednice« in zablščala se je rešilna zvezda narodno-napredne stranke. Čujmo program: »sporazum s Hrvati, nedeljivost Slovenije, boj režimu, delo za konsolidacijo države.« To imenujejo gospodje »ideje«. Baje hočejo ti ljudje, ki že leta niso šli med narod, sedaj pričeti intenzivno prosvetno delo med ljudstvom. Pozdravljamo jih na tem polju in samo čakamo, kedar in kje bo nastopil eden izmed Narodovcev prvič kot prosvetnj delavec. Na delo, gospodje, pa ne samo z bombastičnimi članki v »Slov. Narodu«! Eno se nam pri vsem zdi čudno: »Slov. Narod« je bil včasih hud nasprotnik cepljenja naprednih vrst. Ko so njegovi krušni očetje iz užaljenosti osnovali svojo »zajednico«, smo si mislili: srečala jih bo pamet. Sedaj pa vidimo, da postajajo od dne do dne večji — politični otročaji.

* **Finančni minister Stojadinović po da ostavko?** Nekateri bogorajski in zagrebški lsti doznavaajo, da je položaj sedanjega finančnega ministra dr. Milana Stojadinovića vsed zadnjega katastrofalnega padanja dinarja zelo omanjen in da bo prisiljen podati ostavko. Kot namestnik se imenuje sedanj sabračajni minister dr. Velizar Janković. Zagrebška »Slobodna Tribuna« poroča celo, da je dr. Stojadinović že podal ostavko, vendar pa ta vest še ni potrjena.

* **Radikalci love tudi žide.** Kakor poročajo listi, so se radikali razen pak-tiranja z Nemci, Madžari, Turki in Arnavti lotili tudi pakiranja z židi. Na poziv dr. Janjića so te dni posetili Pašića zastopniki židov v Beogradu. Saraievu in Skoplju ter razpravljali z njim glede eventualnega skupnega nastopa pri volitvah. Do sporazuma baje še ni prišlo, ker zahtevajo židje vsaj eno zanesljivo poslansko mesto. To svojo zahtevo podpirajo židje s tem, da imajo samo v Beogradu, Saraievu in Skoplju 28.000 volilcev. Radikalom je torej tudi Izrael dober, samo da jim pomaga pri volitvah. Res, daleč pod ničlo je padla morala te »narodne« stranke. Hosanal!

* **Zakon o zaščiti republike na Češkoslovaškem.** Praško časopisje se zadnje dni veliko bavi z novim projektom zakona o zaščiti republike, ki je podobna naša obznani ter sličnim zakonom

v drugih državah. Večina listov stoji na stališču, da je zakon potreben, ker ljudstvo še vedno ne pojmuje dolžnosti svobode, ampak misli, da je v svobodni državi vse dovoljeno, tudi rušenje države. Če tožijo češki listi, da vlada na Češkoslovaškem nerazumevanje dolžnosti svobode, kaj naj rečemo potem mi in če je potreben tak zakon na Češkem, potem je pri nas še stokrat bolj potreben.

Izhod Bolgarije na Egejsko morje. Zastopniki velesil so na orijentski mirovni konferenci v Lozani stavili predlog, naj bi se Bolgariji za dobo 99 let prepustilo egejsko mesto Dedeagač kot izhodišče na Egejsko morje. Železniška zveza Slivengrad-Dedeagač bi prišla pod kontrolo posebne mednarodne družbe. Bolgari v načelu niso proti temu predlogu, čeprav ne odgovarja celoti njihovim zahtevam, izročili pa so ga v presoji posebni strokovni komisiji. Ako bo ta predlog obveljal, bo na Balkanu odstranjena ena najbolj perečih spornih točk.

Konflikt na Dardanelah. Svetovno časopisje prinaša zadnje dni vesti, da Angleži mrzlično utrjujejo svoje postojanke na Dardanelah, v Carigradu in v okolici. Dnevno dovajajo v te odseke tudi nove čete. Istotako se živahno gibljejo tudi Grki; pred Dedeagačem, Karagačem in Kavalo stoje čez 70.000 mož, močni oddelki grške vojske, pripravljene za pohod proti Carigradu. Enako kakor Angleži in Grki pa se utrjujejo in oborožujejo tudi Turki. Kemal paša je došel v Ismid.

Francozi o potovanju dr. Seipela v Beograd. — Francoski listi, osobito "Temps", "Journal des Debats", odkrito pozdravljajo potovanje avstrijskega zveznega kancelarja dr. Seipela v Beograd ter pričakujejo od tega poseta iskrenejšo zблиžanje med Jugoslavijo in Avstrijo. Mi pa na ta poset ne polagamo velike važnosti.

Madžarski glas o madžarskih vojnih pripravah. Službena madžarska vlada se osobito zdaj po odločni demarš velike in male antante trudi na vse načine, da bi prepričala svet, da na Madžarskem ne obstoja nikako gibanja proti obstoječemu miru in redu v srednji Evropi. Tako se ji je posrečilo spraviti v svet tudi vest, da so bili madžarski napadi na romunsko mejo izmišljeni. To vest so prinesli tudi nekateri naši "pacifistični" listi, ter jo seveda tudi še primerno zabelili s svojo mastjo na račun Romunije in male antante sploh. "Beesi Magyar Ujsag", ki je navadno o vseh gibanjih na Madžarskem dobro poučen, pa trdi v eni svojih zadnjih števil, da so vsa madžarska službena zanikanja navedna laž. List trdi ponovno, da je budimpeštanska vlada podvzela razne korake, ki so zvezi z delno mobilizacijo. Vloda je med drugim potem pozivnice poklicala na vežbo vse pripadnike obmejnih čet in rečne policije, ki nadomeščajo sedaj prepovedano javno vojsko. Ivan Hejas je bil sicer po demarši antante pozvan k sodišču; da se opraviči radi svojega

delovanja proti obstoječemu miru in redu, se pa vabilu ni odzval in vlada molči. Izdan ni bil noben ukaz naj se ga s silo privede pred sodišče.

Delavstvo v Poruhru pripravlja splošno stavko. Iz Pariza poročajo 21. januarja: »Agence Havas« poroča iz Düsseldorfa, da je tamošnja strokovna zveza sporočila vprašanje splošne delavske stavke. Komunisti so proti stavki, socialni demokrati so le deloma proti, drugi del pa je skupno s krščanskimi socialci za stavko. Večina je neodločna. Del železničarjev, ki ni hotel izvrševati službe, so nadomestili zavezniki z lastnim tehničnim osebjem. — Dalje poročajo: Splošna delavska zveza je sklenila, da v odgovor na militariistično zasedbo Ruhra takoj organizira enotno delavsko fronto. Na isti seji je bil sprejet sklep, da se sprejme vabilo na strokovni kongres moskovske internacionale.

Politične kratkočasnice.

Probujačji se radikali. Neki slovenski gospod, ki je oblezel v svojem življenju že vse stranke in ki je pred dobrim letom dni končno srečno priadral v radikalno partijo, je izjavil, ko je bil vprašan, kako je postal radikal, da je bil to vedno, samo da se tega ni zavedal. Ko je prišla sedaj na vlado radikalna partija in sklenila razširiti svoj delokrog tudi na slovensko ozemlje, se temu gospodu pridružujejo še novi, ki so tudi bili vedno radikali, pa se tega niso zavedali. Ti gospodje so »probujačji se radikali«. Tako imajo sedaj v Madžarski »prebujajoče se Madžare«, v Jugoslaviji pa imamo »probujačje se radikale«.

Stranka, ki je mogočna kot Bog. »Primorski Novi List« poroča, da se je te dni vršil v nekem selu modruško-reške županije na Hrvaškem radikal-ski shod, na katerem je govornik, ki ne pozna tamkajšnje pokrajine, obljubil seljakom vse mogoče, ako volijo radikale. Obljubil je, da jim bo radikalna stranka zgradila tudi železnico in most preko reke. Seliaki so govornika pri zadnji obljubi debelo pogledali, ter skromno pripomnili, da mostu ne potrebujejo, ker — nimajo reke! Govornik se ni dal motiti, ampak je moško odvrnil: »Ako nimate še reke, potem vam bomo pa tudi to napravili!«

Dnevna kronika.

Napredna kmečko-obrtna zveza v konjiškem okraju. V nedeljo 21. tm. so zaupniki konjiškega okraja postavili kot kandidata napredne kmečko-obrtno zveze France Petelinška, obče priljubljenega naprednega posestnika in kolarja v Oplotnici, ki je tam kandidiral tudi pri volitvah v ustavotvorno skupščino. Kot namestnik je bil izvoljen Franc Seručar, posestnik in kovač v Hebenstrajtu pri Konjicah. Ta je posebno v bližnji okolici Konjic dobro znan in je bil med ustanovitelji tamoš-

nje organizacije narodne stranke štajerske. Kandidacije pomenijo tudi v tem okraju izkaz časti delu in naprednemu prepričanju.

Glavar Prekmurja Lipovšek na potu v Maribor. Podal se je v Maribor v radikalni tabor z avtomobilom, da poroča o uspehih. Dobro je za našo domovino vendarle imeti take uslužne glavarje!

Stanje v Prekmurju. Radikalne spletke v Prekmurju naše tukašnje somišljenike brez potrebe vznemirjajo. Prekmurci so taktični ljudje in z vsakim govorijo. Vstrajajo pri lastni stranki, ki je najboljša garancija njih kompaktne nastopa. Kandidacija na listi dr. Kukovec je pa sklenjena po sporazumu vseh merodajnih kulturnih činiteljev, katerih zaupnik je Štefan Kührar, ki idejo posebne stranke zastopa tudi v svojem listu in ustanavlja po vseh občinah organizacije, ne le za te volitve, ampak za konsolidacijo razmer sploh. Te dni se postavi njegov namestnik v lendavskem okraju.

Narodno-napredna stranka v Ljubljani. Glede njene zopetne ustanovitve glasom poročila v »Slov. Narodu« se vzdržimo kritike, dokler ne zavzamejo stališča naši prijatelji v ljubljanski občastni organizaciji JDS. Na Štajerskem ta stranka ni bila niti pred nastankom demokratske stranke organizirana, tu smo bili organizirani v narodni stranki za Štajersko. Ako je nova organizacija v Ljubljani stara kranjska narodno-napredna stranka, sklepali bi bilo iz tega, da je odpadla zahtevnost, ki se je obetala tudi nam v mariborski oblasti. Ena kakor druga bi bila težko našla rodovitna tla zaradi pobijanja samoupravnih misli v mariborski oblasti in zaradi drugačnega programa glede nemškega vprašanja, nego je mogoče na narodni meji.

Kraljeva zahvala umetnikom. Glavni odbor Strokovnega združenja jugoslovenskih oblikujočih umetnikov nam poroča iz Zagreba, da je sprejel iz dvorne pisarne dopis, v katerem se obvešča Udrženje, da je Nj. Veličanstvo kralj izrekel svojo zahvalo na udanostno izjavo slikarjev, kiparjev in arhitektov iz cele države, ki so bili zbrani o priliki prvega umetniškega kongresa v Zagrebu.

Volitev zastopnikov učitelstva srednjih, učiteljskih, meščanskih in ljudskih šol v višji šolski svet v Ljubljani. Ker glasom poročil nekatera šolska vodstva še niso prešla uradnih glasovnic za volitev zastopnikov učitelstva v višji šolski svet, se rok za oddajo glasovnic ravnateljstvom srednjih, učiteljskih in meščanskih šol, in vodstvom ljudskih šol podaljšuje do dne 30. januarja 1923. dvanaestih opoldne. Rok za predložitev volilnih menikov, glasovnic volilnim odboroma se pa podaljšuje do 10. februarja 1923. dvanaestih opoldne. Do tega roka tudi morajo poslati svoje glasovnice tisti profesorji in učitelji, ki jih v zmislu razpisa z dne 3. januarja 1923 (Uradni list z dne 11., 13. in 16. januarja 1923)

Damiens je nekam čudno pogledal svetovalca. — in potem je z milim glasom odvrnil:

»Drugekrat si bodem morebiti upal, — morebiti!«

»Da, že prav, ali težko se vam ponudi še kedaj tako pripravna prilžnost.«

Vratar je stopil nazaj v svojo sobo, a Damiens se je podal na cesto. — Njegov pogled se je obrnil proti balkonu, kamor je gledal kralj.

Mislil si je:

»Ona ga ljubi, — ona ljubi kralja! — In jaz, jaz ljubim njo. — Blaznež! Blaznež!«

A za trenotek se je zopet pokazala slika ljubezni. — Takrat pa se je Damiensov pogled križal z Ivaninim, — a minilo je bliskoma. — Zopet je izginila v temi.

»Oh,« — je vzdihnil s smrtno tesnobo v srcu, — »moram, moram zvedeti, moram priti v ono hišo. — Ali s kakim izgovorom? — Dobro — naj bo, — da se ji zahvalim za zlatnik, katerega nosim na srcu kot svetinjo, ki mi jo je podaril angeli. — Naprej!«

»Gospod,« — mu nekdo reče, katerega do sedaj ni bil opazil, — »ali bi bili tako prijazni in sprejeli prostor v moji kočiji ter mi dovolili mal razgovor?«

Damiens je pogledal bolehneja, a skrajno elegantno opravljenega slabi-

oddajajo neposredno pri volilnih odborih in pri oddelku za prosveto in vero. Po tem roku predložene glasovnice se pri skrutinju ne vpoštevajo.

Vabimo tem potom vse bivše Triglavane in bratska društva, pa tudi vse prijatelje naše akad. mladine na Triglavski elitni ples dne 3. februarja 1923 ob 21. uri v Götzovi dvorani v Mariboru. Vstopnina 17 dinarjev (v prvih vabilih pomotoma 7 Din.) — Stareš. zveza »Triglava«.

Dr. Rašinovo stanje se poslabšalo. Praga, 22. januarja. Češkoslovaški dopisni urad poroča, da se je dr. Rašinovo stanje nekoliko poslabšalo. Včeraj ob 8. uri zvečer se je pojavilo vnetje dihalnega organa v spodnjem delu obeh pljučnih kril.

Generalni izseljeniški komisariat v Zagrebu objavlja: Glasom uradnega poročila je kvota za izseljevanje v Zedinjene države že izčrpljena. Vsled tega se do 1. julija t. l. v nobenem slučaju ne bo izdala odobritev za izselitev v Zedinjene države in se tudi ne bodo sprejemale prošnje za izstavitev potnih listov za Ameriko.

Novi ženski advokati v Jugoslaviji. Te dni bo v Beogradu položila advokatski izpit ga doktorica Krikner-Jovanović, dedanja tajnice v pravosodnem ministertvu. Nova kandidatinja je snaha ministra Ljube Jovanovića.

Hoteli sta okraši Mater Božjo. V Franciškanski cerkvi v Zagrebu sta hoteli pred par dnevi neka Marija Strašek in Ana Borlak okraši kip Matere Božje, v prvi vrsti žezlo in krono, ki je srebrna in pozlačena. Pri delu pa ju je zalotil franciškanski Atanzij Horvat ter ju izročil policiji.

Češki fašizem. Glavno glasilo čeških fašistov »28. Rijen« je prinesel v eni zadnjih števil manifest na narod, v katerem so podani cilji in metode gibanja. Manifest pravi, da je glavni smoter češkega fašizma buditi že pozabljeno ljubezen do domovine in naroda ter ščititi državo raznih destruktivnih in protidržavnih in protinarodnih elementov. Manifest končuje: »Hočemo avtoritativen parlament, ki bo odraz prave narodne volje, hočemo energično in državotvorno vlado!« Češki fašizem je še jako mlad, vendar pa se naglo širi in bo imel svojo organizacijo kmalu razpredeno po vsej Češkoslovaški.

Velika tatvina v vlakcu. Berlin, 22. jan. »Montagpost« javlja, da je v D-vlaku nekemu trgovcu iz Amerike bila ukradena denarnica s 75 milijoni mark denarja. Tatvine sta osumljena nek Japonec in nek Evropejec, ki sta stala pred vhom v prvi razred in pri izstopu nemudoma izginila med množico. Doslej še ni sledu za njima.

Predor pod Beringovim vrati. Ameriški inženirji so izdelali načrt za zgradbo podmorskega tunela med Alasko in Kamčatko. Ako pride do zgradbe tega tunela, se bodo Amerikanci lahko po železnici vozili na Kitajsko in v Rusijo ter preko te tudi v Evropo.

ča pred seboj, čudeč se, da govori z njim kakor s kakim gospodom. —

»Jaz sem najbližji sorodnik one gospe, ki stanuje tam gori!« — je pristavil bogataš. — »Vstopite, prosim!«

Damiens je nehote ubogal, — in Henrik d' Etioles se je vsedel zraven njega. — Kočija je odrdrala. —

V.

Noe Poisson.

Kaka skrivna zveza, — kako tajno razmerje je pač vtegnilo obstojati med tema dvema moškima, — ki sta si bila tako nejeznaka, — popolnoma nasprotujoča si v vseh ozirih in spadajoča v čisto različne družabne sloje: — Franc Damiens in pa Henrik d' Etioles? —

Jasno je bilo, da se ne poznata. — In vendar je pustil Henrik d' Etioles pred vsemi bogato opravljenimi služabniki, da je stopil revno oblečeni potnik v njegovo kočijo. —

Henrik d' Etioles ga je morebiti videl, kako je pokleknil pred kralja? Ali je na izklesanih potezah njegovega obraza znal brati, — rešiti živo uganko njegovega bistva? —

In če je to bilo, kak skrivni naklep ga je silil, — da je prestregel Damiensa in ga povedel s seboj? —

Pustimo dogodkom samim skrb, — ali pravzaprav pravico, da rešijo ta vprašanja. —

Mihel Zevaco:

Markiza Pompadour.

Zgodovinski roman. — Poslovenila Rosandra.

(Dalje.)

Damiens je čakal, — in konečno je koncem ulice naznanjal ropot in hršč, — kliči in udarci kopit, — da se bliža kralj. —

»Kralj, kralj, — Bog živi kralja!« — Franc Damiens se je zdrznil, — z desnico na prsih je tragično zamrmral: »Čas je, — čas je, — ura je odbila, v kateri bodem jaz govoril v tvojem imenu, ljudstvo, pravica, bol! — In ti Francija, — pridi in čitaj prošnjo, katero bom napisal z rudečimi črkami, — s krvjo tvojega nevednega kralja!«

Kočija, okrašena s francoskim grbom, se je ustavila korak naprej. — kralj se je prikazal, — Damiens je pokleknil in živahno z desnico iskal predmeta, katerega je bil preje božal, — to taknil se ga je, — bil je ročnik dolgega noža. —

Se dva koraka in kralj je bil pri Damiensu. —

V tem trenutku pa zaori klic:

»Bog živi kralja, — le Bienaimé,« — katerega je povzročil Henrik d' Etioles.

— **Kultura in valuta.** »Prager Presse« piše, da je neki nemški pisatelj dobil za svoje novo delo Grillparzerjevo nagrado. Nekeč je to bila velika čast in nagrada — 5000 K — je tudi v gnetnem oziru nekaj zalegla. Čast je ostala čast, toda nagrada je izgubila ves svoj pomen. Spise, ki so bili predloženi za lansko Grillparzerjevo nagrado, je pregledoval poseben jury, katerega člani žive deloma v Nemčiji. Tako je že sama poština stala veliko več kot iznaša nagrada. Da, obvestilo srečnemu pisatelju, ki je dobil prvo ceno v tej literarni tekmi, je samo na sebi izplačilo nagrade zakaj papir s poštnino vred stane približno toliko, kot iznaša — častna nagrada. To je značilen primer, kam so derutne gospodarske razmere pogotovo kulturno delo v nekaterih težko prizadetih deželah!

— **Trgovski odnosi med sovjetsko Rusijo in Madžarsko.** Te dni je dospela iz Rusije v Budimpešto prva pošiljatev po dolgih vojnih in povojnih letih, 400 vagonov nerafiniranega olja. Olje je prišlo čez Črno morje in po Donavi na ladjah. Kakor poročajo listi, se vrše med moskovsko in budimpeštansko vlado dogovori glede upostavitve rednih trgovinskih odnosov med obema državama.

— **Najstarejša žena na svetu.** Na Irskem je umrla te dni starica Reggy Devin v starosti 135 let. Sto let je bila služkinja v eni in isti hiši.

— **Omejitev naseljevanja v Budimpešti.** Mestna pravna komisija v Budimpešti je te dni sprejela statut o naseljevanju tujcev v glavnem mestu Madžarske. Po tem statutu bo odslej naseljevanje v Budimpešti zelo težko. Pravico, da se smejo naseliti v mestu bodo dobili le oni tuji, kakor tudi madžarski državljani, ki so neobhodno potrebni in ki so poleg tega tudi politično docela zanesljivi. Razen tega pa bo moral vsak novi doseljenec plačati tudi posebno takso in sicer madžarski državljan 10 tisoč, tuji državljan pa 50 tisoč madžarskih kron. Enake odredbe bi bile umestne tudi za naša mesta.

— **Obsodba v procesu Baeran.** Po enajst dnevnem zaslišanju in razpravljanju je bila v soboto zaključena v Pragi velika veleizdajniška razprava proti nemškemu poslancu v češko-slovaškem parlamentu, renegatu dr. Baerana in njegovemu tovarišu studentu Schwabu. Sodišče je ugotovilo, da je bil dr. Baeran voditelj vojaškega špijonažnega gibanja na Češkoslovaškem, da je vrzel smrdljivo bombo v parlament ter zagrešil tudi več drugih kaznivih političnih činov. Baeran je obsojen na 4 leta. Schwab pa na 3 leta težke ječe. Baeran izgubi poleg tega tudi vse časti, naslov doktorja, poslanski mandat ter državno pokojnino kot bivši državni uradnik.

Darujte za 'Sklad otroške bolnice' v Mariboru.

Pustimo še, da se oddalji kočija gospoda d' Etioles, — in sledimo za trenutek mislim in dejanjem Ivane-Antoničete.

Ko je Ivana zagledala Franca Damiensa, ki se je približeval, — se je prestrašena skrila v sobo, — hotela poklicati gospo Poisson, le-ta je bila že izginila kajti videla je že vse, kar jo je zanimalo. — Preteklo je deset minut, — pol ure, — jedna ura. —

Damiens ni prišel. — Pomirjena je mladenka zopet v spominu preživela ostudni prizor, ki se je bil odigral v njenem salonu. —

To je bil konec. — Ona je bila popolnoma v oblasti Henrika d' Etioles, — za hip je premišljevala, kako bi povedala vse svojemu očetu, kadar pride.

In potem? — Ali ne bi bilo to ravno toliko, kot obsoditi ga? — Njen oče bi ji gotovo prepovedal udati se Henrikovim grožnjam. — In potem? — Oh — potem bi onj grozni človek s škilastimi očmi takoj izvedel, kar je zagrozil. —

Kaj naj stori? — Kaj naj stori? — Obsojena sem, — nikdo me ne more več rešiti! —

Ali čudno je bilo, — da Ivana ni strašila misel, da postane žena Henrika d' Etioles, — to ji ni povzročilo bojazni, ki se je večala od ure do ure, — ampak kar jo je begalo in strašilo, je bila edina temna slutnja, da boče poroka začetek nečesa temnega, nepoznanega. — (Dalje prihodnjic.)

Celjske vesti.

Ljudsko vseučilišče v Celju. Kakor javlja predsedstvo društva, je ustavilo delovanje do konca tekočega šolskega leta radi premalega zanimanja za predavanja in učne tečaje, ki so se otvorili letošnje leto. Kot nadaljni vzrok se navaja solidarnost, ki mora društvo po mnenju večine odborovih članov pokazati znanim sklepom odbora društva javnih nameščencev, da se začasno ustavi vsako delo javnih nameščencev v kulturnih in političnih društvih. Javnost le obžaluje, da je tako važna kulturna inštitucija ponehala s svojim delom v času, ko bi bilo najbolj potrebno širiti izobrazbo med ljudstvom.

Celjske javne prireditve. Pustni čas obhaaja tudi v teh hudih časih ponekod svoje orgije, le Celje je vse mirno. Kakor vse kaže, je potreba po štedljivosti prodrla že v široke kroge. Koliko denarja se razsipava po nepotrebnem, dočim ogromna večina naroda strada in trpi hudo pomanjkanje. Za enkrat sta napovedana v Celju samo obrtniški ples in običajna vsakoletna pustna maškerada celjskega Sokola. Tudi popolnoma zadostuje, da se mladina napleše. Pač pa se redno vršijo gledališke predstave v mestnem gledališču ter so vsikdar prav dobro obiskane. Za ta teden pripravljata premiero Dram. društvo.

Celjske policijske vesti. Celjski policijski se je posrečilo zaleteti neki celjski starinarki celo vrsto ukradenih stvari. Event. okradene stranke naj se zglase pri policijskem oddelku v Celju, soba št. 12. — Iznana je Raspošnik Matilda, pristojna v Trbovlje za dobo 10 let. — Aretirana je bila Gomiljak Neža, pristojna v občino Bigovce, okr. Ljutomer, po poklicu služkinja, ki je bila kot nevarna tatica izgnana iz Celja in okolice. Imenovana je tudi okradla trgovca V. H. v Mariboru, kateremu je o priliki skupnega prenočevanja v gostilni »Maribor« vzela večjo svoto denarja.

Mariborske vesti.

Maribor, 23. januarja 1923.

M. MARIBORSKI DEMOKRATIČNI ZOPER RADIKALSKO - NEMŠKE MAHINACIJE. Širši odbor krajevnih organizacij JDS v Mariboru je na svoji seji 22. januarja 1923 razpravljal o novici, da se v vladnih krogih ob priliki kandidacije radikalne stranke v mariborskem okrožju resno pretresa vprašanje vrnitve mestne kazine z gledališčem vred in mariborske koč v roke razpuščenih nemških društev, oziroma vprašanje tudi drugih koncesij Nemcem v svrhu volilne agitacije. Organizacija smatra, da je zgrešeno, ako neparlamentna vlada v volilni dobi odločuje o tako dalekosežnih zadevah nacionalno-političnega značaja ter smatra, da je tako reševanje prepustiti vladi, ki izide iz nove izvoljenega parlamenta. Demokratska stranka, ki je bila vedno odločen čuvár jugoslovenskih nacionalnih interesov, opozarja vse nacionalne kroge na nevarnost, ki preti slovenskemu Mariboru, protestira proti takemu postopanju in odklanja vsako odgovornost za posledice.

m Graški »Bauernkalender«, ki ima v prvi vrsti nalogo podpirati v našem ozemlju nemško iredento prihaj še vedno preko meje v velikih množinah. Zanimivo je, da razpečavajo ta koledar tudi nekateri slovenski trgovci. Ali bi ne bilo umestno ta koledar sploh zapleniti in prepovedati razpečevanje?

m O diplomatični sposobnosti socialističnih odbornikov v mariborskem občinskem svetu se je razpisala zadnja »Enakost«. Hvali na vse pretege sposobnost socialistov na magistratu, ki »znajo« izigravati vse stranke eno proti drugi. Kdor pa je prisostvoval le zadnji občinski seji, ima o »diplomatični« sposobnosti socialističnih občinskih očetov malo drugačeo mnenje; posebno, če je moral gledati, kako »spretno« sta vodila novopečeni podžupan in najstarejši socialist občinsko sejo, da sta celo pozabila glasovati in napačno sešela oddane glasove. Če pa socialisti prištevajo k diplomatski spretnosti tu-

di dremanje in razne »duhovite« govore svojega voditelja, imajo pa seveda prav!

m Shod demagogov. Sinoči so sklicali v magistratno posvetovalnico shod »združenj zasebni nameščenci«, na katerem so priporočali svojo kandidatno listo za volitve v pokojninski zavod. Glavno besedo sta imela na tem shodu neki Kralj iz Ljubljane ter znani mariborski nemčurski priganjač Pelikan. Shod je bil precej dobro obiskan, samo da je bila skoro polovica navzočih iz nasprotnega tabora, pristašev strokovne in nadstrankarske zveze zasebnih nameščencev, ki so dobro parirali demagoške izbruhe slicateljev shoda. Pod listo »združenih zasebnih nameščencev« se skriva, kakor znano, Jadranska banka, okziroma njen generalni ravnatelj zloglasni g. Kamenarović, ki bi se s pomočjo narodovcev, socialistov in nemčurjev rad polastil denaria pokojninskega zavoda. Ta gospod podpira tudi vsestransko njihovo volilno gibanje ter jim je prepustil v uporabo tudi poseben avtomobil. Naši zavedni zasebni nameščenci bodo že sami vedeli, kaj jim je treba storiti, zato je gotovo, da bo pri volitvah zmagala strokovna in nadstrankarska lista.

m Pasteurjev večer v Ljudski univerzi. Tudi Maribor se je poklonil spominu velikega Francoza in vzornega človekoljuba, prirodoslovca Louisa Pasteurja. V današnji dobi, ko toliko razsaia takozvana epidemija avaritiae, ko večina ljudi pozna samo en vzor: denar, je razumljivo, da sence duhovnih velikánov človeštva ne vzbujajo tiste pietete, ki jo zasluži njihovo neumrlo delo, storjeno za blagor vsega človeštva. Proslave velikih mož bi morale biti svečan, takorekoč religiozno trenutek, Pasteurja so sicer slavili in ga še slave v vseh večjih evropskih mestih, ali najprisrčneje se mu je seveda poklonila njegova Francija, saj je bil veskdar zvest in udani sin svoje slavne domovine. Mariborska proslava je bila izmed tisočih Pasteurjevih proslav skromna, a ne naskromnejša. Želeli bi si videti več občinstva, zastopnike vseh slojev; želeli bi, da bi se tudi v našem ozkem krogu pokazalo, da se zavedamo, da smo vsi Pasteurjevi dolžniki. Obisk je bil bolj skromen, dasi se je zbralo približno 100 ljudi, seveda z neizogibno, pristno mariborsko zamudo! Predavatelj g. dr. Fr. Toplak je v enournem lepo zasnovanem in gladko tekočem predavanju očrtal življenje Louisa Pasteurja in razložil na to njegove znanstvene izsledke na narodno-gospodarskem, biološkem in medicinskem polju. Posebno pozornost je posvetil Pasteurjevemu najpopularnejšemu razkritju: boju s kažnimi bakterijami, osobito pa slavnemu boju s pasjo steklinjo. Ker prinesemo v eni prihodnjih številkih izvešček iz njegovega predavanja, ugotavljamo samo, da je predavanje kljub težki temi, ki zahteva vsaj nekoliko znanja o bakterioloških in vobče bioloških pojavih, zadovoljilo vse slušatelje.

m Občni zbor Slovanske čitalnice v Mariboru. V ponedeljek zvečer se je vršil v čitalniških prostorih v Narodnem domu občni zbor Čitalnice ob zelo slabi udeležbi članov. Poročila posameznih funkcionarjev so bila soglasno sprejeta. Predsednikom je bil ponovno izvoljen g. Kežar. Ljudska knjižnica se je v minulem letu zelo razširila in kaže krasen napredek. Podrobnejše o tej naši najnovejši prosvetni instituciji bomo še poročali.

m Slovanska čitalnica v Mariboru vabi vsa narodna društva na sestanek glede slovenskega gledališča in mariborske koč, ki se vrši v sredo 24. januarja ob 20. uri zvečer v mali dvorani Narodnega doma. Posebna vabila se ne razpošiljajo.

m Prihodnje predavanje v »Ljudski univerzi« se vrši v ponedeljek dne 29. januarja. Predava Božidar Borko o temi: »Evropa pred vojno in po vojni«. Začetek točno ob pol osmi uri zvečer (mala kazinska dvorana).

m Za stanovanjske reveže. Huda zima je stanovanjsko bedo v Mariboru še dodatno pomnožila. Na Mar-Stan se obračajo stanovanjski reveži s prošnjami za podporo. Mar-Stan je v pomoč tem revežem potrkal že na vsa vrata bogatinov, na tudi na vrata vlade, ampak povsod je našel vrata zaprta. V tem predpustnem veselju, ko se zmečuje v eni noči milijonj na račun člove-

škega zdravja, ni dobiti za stanovanjske reveže niti enega tisočaka v celem Mariboru in niti ene pare pri naši vladi. Ne naši bogataši, ne naša domača, še manj pa beograjska vlada se ne zavedajo, da se more ta šrezsrčnost prejš ali slej maščevati tudi nad tistimi, ki ne poznajo in ne občutijo sami stanovanjske bede. Dosedaj je vsaj v najbolj kričečih slučajih in saj indirektno pomagala g. župan za one žrtve, katere mu je priporočal Mar-Stan kot najbolj potrebne. Odkar je stanovanjski urad prešel v druge roke, je tudi ta izredna pomoč izostala. Še manj kot prej se sedaj na stanovanjskem uradu brigajo za žrtve, ki so dejansko ali takorekoč na cesti. Inozemci dobivajo — ne vemo po kakih čudežih — stanovanja, katera izsledujejo domačini in jih nosijo ali javljajo pismeno stanovanjskemu uradu. Hitreje kakor smo mislili se bližamo k že zdavno prorokovani katastrofi. Kar more Mar-Stan za stanovanjske reveže še storiti, je edino to, da ima na razpolago še nekaj odevi in slammice za največje stanovanjske reveže, ki se v to svrhu lahko zglašajo v dopoldanskih urah v pisarni Mar-Stana.

m Premog za neimovite sloje. Mestni magistrat nam naznanja, da je dospela za mesec januar 1923 večja množina premoga za neimovite sloje v Mariboru. Nakaznice se izdajajo proti prejšnjemu plačilu v mestnem knjižvodstvu soba št. 4. Stranke, katere so že v posesti take izkaznice se pozivljajo, da dvignejo tekom tega tedna nakazan premog v mestnem skladišču, Vojašniška ulica št. 15.

m S polno paro se vrše priprave za planinski ples pri Götzu v Mariboru dne 1. februarja 1923. V dvorano bo postavljen gozd iz zasneženega Pohorja, zelen in snežen. V kotičkih bodo skriti čarobni šotorčki iz Repoštevove dežele, polnih slastnih okrepčil: v vseh kotih zvoki godb, v dvorani pa obdani z zelenjem, plešišče. In kar je glavno: Vlada ne bo ne etiketa, ne moda, temveč planinska svoboda! Kdo bo torej še ostal doma? Zato vsi na ples!

m Grajska klet. V sredo 24. t. m. bo v polnoštevni godbi gl. društva »Drava«. Začetek ob 19½ uri. Vstopnina 2 D.

m Špekulacije inozemcev z našimi stanovanji. Kakor znano, je mestni občinski svet pri vsaki podelitvi dovoljenja naselitve inozemskih podjetij zahteval, da dotična podjetja zadostno preskrbe tudi za stanovanja, svojega osebja, zlasti onega, ki ga importirajo sami v Maribor. Tudi je tozadevno Mariborska gradbena akcija pismeno in ustmeno anelirala pri naši politični oblasti. Toda kljub kontroli se lahko dogaja, da inozemska podjetja, ko se enkrat naselijo, te pogoje samo markirajo. Zgrade si navadno malo stavbo, a le za svoje pisarne in za enega ali dva uradnika. To postavijo oblastim kot pesek v oči. Vse drugo osebje pa se naseljuje po privatnih stanovanjih, na katere čaka že tisoč domačih strank in katera se seveda visoko preplačujejo, navadno na ta način, da kupijo s hišno opremo obenem tudi stanovanje. Mariborski Gradbeni akciji je bilo javljeno, da je v nekem takem slučaju posredoval celo neki okoliški župan pri stanovanju, na katero čaka stranka, ki je brez stanovanja, in v katero se namerava naseliti 8 inozemskih delavk. O raznih novih podjetjih se pripoveduje, da je večina njihovega delavstva brez stanovanj, da je pa boljše situirano delavstvo takoj dobilo stanovanja. Bila bi v prvi vrsti dolžnost mestne občine, da se pobriga, kako se pogodbe s takimi podjetji glede nastanjenja osebja v praksi udejevtvijo, na drugi strani pa je tudi dolžnost domačinov, da take slučaje javijo Mariborski Gradbeni akciji ali Mar-Stanu, ako nočejo naravnost mestnemu županstvu. Kakor smo veseli, da se v Maribor naseljuje zlasti češkoslovaška industrija, vendar moramo protestirati, da se ta naselitev vrši na račun že itak dovolj občutnega stanovanjskega pomanjkanja.

m Vprašanje modnih salonov. Prejeli smo: Novi stanovanjski pravilnik je razrezal med drugim tudi vprašanje katero so dosedanje stanovanjske komisije iz gotovih razlogov pustile najraje in v največjih slučajih nerazrezano. Gre namreč za vprašanje takozvanih modnih salonov in delavnic za modne šivilje. Ne gre pri tem za to, ako ima

žena, ki je primorana poleg moževega zaslužka tudi sama služiti kruh, v svojem lastnem stanovanju, morda v edini svoji sobi, obenem tudi delavnico in seveda tudi tzv. »Probiersalon«. To naj bi nikogar nič ne brigalo. Toda v Mariboru imamo lepo število takih obrti in to celo v takih krogih, katerim ta obrt ne bi bila potrebna. Pa tudi to bi se navsezadnje še preneslo. Kar pa se odslej ne sme mirno prenašati in se mora vse dosedanje ozire brezobzirno pobiti, to so ona luksuriозна stanovanja, ki se izrabljajo namesto za prvoten namen, za tako modno obrt. Konkretne slučaji: Na Koroški cesti imamo tak modni salon; mož je vpokojenec, žena je modna šivilja; sta brez otrok; imata pa 5 velikih in 2 manjši sobi, ter eno veliko kuhinjo, torej razpolagajo dve osebi s sedmimi sobami, v katere bi lahko spravili kar dve veliki družini. Od teh sedem sob se uporablja največja za delavnico, druga velika soba za tzv. »Probiersalon«. Nismo nevoščljivi kruha tej modni šivilji. Vendar mislimo, da bi bil stanovanjski urad tekom štirih let vendar že našel primernejšo izmenjavo in primernejšo izrabo nekdanjih stanovanjskih prostorov. Najemnike obrtnih lokalov pa pri tem zanima še eno vprašanje. Po novem pravilniku morajo oni plačati za svoje poslovne lokale najemnino, kakor jo diktira gospodar. Kam spada iz bivšega stanovanja vporabljen delavnik in še posebej salon? Ne tudi med obratne oz. poslovne lokale?

m Vlak povozil par volov. Posestnik Anton Fišer iz Strnišča pri Ptujju je kupil v Mariboru par volov. V ponedeljek je gnil njegov hlapec kupljena vola proti domu. Na železniškem prehodu na Teznu je na oledeneli cesti eden vol padel in ni mogel hitro na noge. V tem trenutku je pridrvel vlak in povozil oba z verigo povezana vola, ki jih je kakih 20 m daleč vlekli s seboj. Eden vol je bil popolnoma razmesaren, dočim je drugi še živ obvisel na prednjem delu lokomotive. Ker pa je bil zelo poškodovan, so ga morali na licu mesta zaklati. — Posestnik trpi 35.000 K škode.

Narodno gledališče.

V torek 23. januarja 1923. Ab. C (kuponi).

Čvor (Vozel)

Sala sa sela u tri čina. Napi. po Petar Petrović
Režira: Tenavac.

OSOBE:

Stevan Jelić Tenavac
Ranka, njegova žena Bukšekova
Bojka, njegova sestra Juročeva
Mitar Perić, njegov tast Harasčević
Marta Perić, njegova punica Šuštarjeva
Perša Vunić, momak Tomašić
Radnja se dogadja u jednom ličkom selu a traje od večeri do dana.
Vrijeme: Sada.

Repertoire:

Torek, 23. jan. Čvor, C (kuponi). Premijera.
Sreda, 24. jan. Zaprto.
Četrtek, 25. Čvor izv. ab.
Petek, 26. januarja ob 15. uri Užitarji. Izv. Dijaška predstava.
Sobota, 27. januarja Golgota, ab C in kup.
Nedelja, 28. januarja ob 15. uri Užitarji. Izv. Znižane cene. — Nedelja, 28. jan. ob 19 in pol uri Kozarec vode. Izv. Igra »Dramatično društvo« iz Celja. —

»Čvor«. Opozarjamo na današnje dramsko premijero »Čvor« (Vozel), spisal Petar Petrović. »Čvor« je nedvomno ena najboljših jugoslovenskih komedij in zasluži v izvanredno komičnih zapletljivih lepo priznanje. »Čvor«, ki je sedaj stalno na repertoiru vseh jugoslovenskih gledališč, se je igral na zagrebškem gledališču stalno dve leti. Igra se v originalu.

»Užitarji«. V petek, dne 26. januarja ob 15. uri vprizori tuk. gled. tretjo predstavo za dijake. Vprizori se najnovejšo slovensko delo plodovitega slovenskega dramatika Alojzija Remca »Užitarji«, kmetijska tragedija v treh dejanjih Remca, ki nam je man že po Učitelju Pavlu in »Kirke« smatra svoje zadnje delo za najboljšo.

Vstop med izvajanjem v gledališče. Opetovano smo že opozorili ceni. občinstvo, da stopi z današnjim dnem v veljavo, da se bodo točno ob pol 20. uri vsi dohodi v gled. prostore zaprli, ker skrajni čas je že, da se uvede tozadevni red, ki je za igralce kakor za občinstvo zelo potreben. Naj blagovolji vzeti ceni. občinstvo to na znanje, kajti vsak zamudnik bo moral čakati do prihodnje pavze.

Kultura in umetnost

x Baron Trenk. O priljubljenosti te operete priča dejstvo, da bode morda doživela v letošnji sezoni isto število predstav, kakor lani Nedbalovo »Poljska kri«, namreč 15. Bilo je to v lanskoli sezoni največje število predstav enega in istega muzikalnega dela. Pri večerajšnji predstavi je že v drugi nastopila kot komtesa Lidija ga. Mitrovičeva. Podala je s temperamentom in neprisiljeno-naravno eleganco lahkoživu in k pustolovščinam nagnjeno plemenitaško. O drugih nastopajočih ni omeniti bistveno novega; z zadovoljstvom pa se zabeleži, da g. Arhipov kot Trenk v svoji igri vidno napreduje in se k temu tudi potrudil. Dirigiral je g. kapelnik Mitrovič s svojo večjo roko in vsešmo se, ko nam predstavi delo, katero je nastudiral sam in s katerim more vsled tega lažje izražati svojo umetniško intuicijo.

x Podeželskim odrom. Dne 5. jan. 1923. je uprizorilo Narodno gledališče v Mariboru najnovejšo Remčevo kmetijsko tragedijo »Užitarji«. Imelo je velik uspeh in mnenje vseh merodajnih krogov je bilo, da je to naša najboljša kmetijska igra in kar najprimernejša tudi za naše manjše in podeželske odre. Gostovanje v Celju je dovedlo do istega rezultata. Da damo prilike podeželskim režiserjem in vodjem manjših odrov, da si delo ogledajo, uprizori naše gledališče »Užitarji« v nedeljo dne 28. jan. t. l. ob 3. uri pop. ob znižanih cenah. Predstava konča že ob 4¹/₂ uri, tako, da imajo zunanji gosti železniške zveze na vse strani. Opozarjamo, da je to zadnja uprizoritev »Užitarji« v tej sezoni. »Užitarji« izidejo koncem febr. t. l. že kot knjiga. kar bo odrom zelo olajšalo nabavo materiala. Glede uprizoritev »Užitarji« po leželi daje potrebna pojasnila radevolje g. ravnatelj Bratina.

Odprto pismo g. ministru dr. Niku Zupaniču.

Gospod minister!

Podpisana Osrednja Zveza, ki, daleč od vsakega strankarstva, združuje vse strokovne organizacije aktivnih in vpokojenih civilnih državnih nameščencev, vpokojenih častnikov, njih vdov in sirot v Sloveniji, se obrača v zmislu sklepa širšega odbora z dne 15. t. m. do Vas, gospod minister, s prošnjo za pomoč v uri najhujše stiske, ki ji je bila kdaj usojena.

Vseobča draginja, ki še vedno raste in ki preti, da preskoči tudi na stanovanja, nas je pritirala ob rob prepada. Gospod minister! Ne bomo Vam slikali podrobnosti žaloiger, ki se odigravajo v naših rodbinah dan za dnem, in ki nam ubijajo delovno moč doma in v uradu ter izpodkopujejo našo moralno odpornost. Vse to je danes prišlo že v širšo javnost.

Podpisana O. Z. je po Glavnem Savezu v Beogradu in na beograjskem činovniškem kongresu meseca oktobra in novembra 1922 skušala doseči ublažitev težkih življenjskih prilik, pod katerimi ječimo, ter je stavila na kompetentnem mestu svoje utemeljene zahteve. Preurba v vladi je ta prekinila že začetno delo zakonodavnega in finančnega odbora, ne odvezuje pa nas dolžnosti, da danes, ko se kriza bliža katastrofalnemu vrhuncu, vnovič opozorimo na svoje najvažnejše potrebe.

Za svoj glavni, če tudi trenutno neizvedljivi postulat proglašamo enotno in moderno ureditev našega službenega razmerja do države in izjavljamo, da od tega že v interesu solidarnosti ne bomo odnehali.

Maksimiranje rodbinskih doklad nižjim državnim uslužbencem smatrajo vse organizacije brez izjeme za neso-

cijalen čin in ga enodušno obsojajo tudi iz etičnih razlogov.

Enotno in primerno ureditev pokojnin, vdovnin in sirotnin so sprejele vse pokrajinske zveze državnih nameščencev v svoj delovni program, ki od njega ne morejo odstopiti.

Najbolji pereče vprašanje pa je, da se brez odloga zvišajo dražinske doklade na način, ki bi nam jamčil vsaj skromen, stanu primeren obstoj, odstranil mukotrpne skrbi in pehanje za postranskimi pridobitnimi viri ter poživil utrjeno voljo do udejstvovanja. Beraška odmera prejemkov, ki jih dobivamo danes, upropašča z državnimi nameščenci državo samo.

Gospod minister! Kot ožjega slovenskega rojaka v odgovornem svetu kroje, kot našega bivšega stanovskega vrstnika, ki od blizu pozna razmere in tudi ve, da v zvestobi do države in narodnega prestola ne zaostajamo za nikomur, si Vas dovoljuje podpisana O. Z. javno vprašati: kakšno stališče nameravate zavzeti v vladi glede zadovoljitve rešitve gmotnega vprašanja aktivnih in vpokojenih državnih nameščencev?

Položaj se poostrejuje od dne do dne, in Zveza le še s skrajnim naporom vzdržuje boj za naš obstanek v svojih rokah. Ako tudi ta njen apel ostane brezuspešen, je izrabila svoje zadnje sredstvo in more samo še upati in želeeti, da bo naše nameščenstvo, ne meneč se za svoj materialni in moralni pogin, častno prestalo to uprav nadčloveško skušnjo, pred katero današnje stanje stavi njega patriotizem in discipliniranost.

Uvažujemo v polni meri zahteve državnih financ in se za to zadovoljujemo z neobhodno potrebnim. Za to se pa morajo najti sredstva. Če žuga nepopravljiva škoda vlade najparlamentarnejših držav, v svesti si svoje odgovornosti, najdejo pot in pogum, da

al» oznanila.

Kontoristinja, možna slovenske in nemške isče mesta Ponudbe pod »Kontoristinja« na upravo, 153

Kot družabnik s 1000 0 K topim kakemu podelfu, ker bi očetno sodiloval. Grem tudi na diželo. Ponudbe pod »Zanehljiv 438« na upravo Ista, 162

Absolvent grm-ke kmetijske šole z dvletno prakso možen slovenske in srbohrvašine v vojni in pisavi ve č tudi knjigovodstva išče primerne službe. Na lov v upravi »Tabora«, 154 2-1

Učenec za špecerijsko stroko se bori spremlje pri Francu Kaurič. Gosposka ulica 40. Maribor, 159 2-1

Slikarski učenec se spremlje taraj pri Coffou Sionškov trg 2, 155

Cigaretni papir, str. čnice in evre priročna ga antijska trgovina Drago Rogina, Maribor Vetrinjska ul. 26, 157

Kuhinjska omara, mi-a ma la ac in železni šte ilok na prodaj Stritarjeva ulica št. 18 Peison, 161

Trgovci pozor! Čerice najnoveše a k o a za vo-pote in d ake iz razložnega sukna, vseh velikosti razpošlja na debelo in drobno po namiznih cenah F. Selak, Fram pri Mariboru. V bližnje kaje ro stavila orehno, 152

Zamenjava stanovanja.

Spazno stanovanje v sodni ulici z eno sobo in kuhinjo s zamenja s stanovanjem s dvema sobama in kuhinjo event. tudi v okolici. Nastov pove ura-a, 152

Pristopajte k Jugoslovnski Matici.

ustavijo razvoj, na katerega koncu je obup z vsemi posledicami.

V Ljubljani, dne 18. jan. 1923.

Za »Osrednjo Zvezo javnih nameščencev in vpokojencev v Sloveniji«:

Maks Lilleg, t. č. predsednik.

Joža Bekš, t. č. tajnik.

Sokolstvo.

o Sokolsko društvo v Mariboru priredi v soboto, dne 10. februarja, običajno maškerado v vseh prostorih Narodnega doma in odbor prosi narodna društva da blagovolijo vpoštevati ta večer pri svojih prireditvah. Veselični odsek ima pod predsedstvom svojega novega predsednika br. dr. Toplaka v sredo, 24. t. m. ob 20. uri v društveni sobi v Narodnem domu, svojo prvo sejo in se vse sestre in bratje, ki so člani veseličnega odseka, vabi, da se seje zanesljivo udeležijo. Določijo se vse podrobnosti radi maškerade, ki mora biti tudi letos ena najlepših in najzabavnejših priredb v Mariboru.

Gospodarstvo.

g Zagrebški trg 22. jan. V din. po 100 kg postavno bačka odn. voivodinskki postaja: pšenica 450-475, koruza rumena nova 237.50-247.50, sušena 300-305, rž 362.50-375.50, ječmen za pivovarne 355-387.50, oves 295-325, pšenična moka »0« 700-725, »2« 675-700, »4« 650-675. Tendence čvrsta.

Objave.

§ Mestni kino. II. del velikanske filmske drame »Dr. Mabuse, igralec in sicer »Veliki neznanec« v 6 činih se predvaja v torek, sredo in četrtek.

Mercedes M. Janež
učiteljica

Raimund A. Vatovec
žandarmerijski poručnik

ZAROČENA

dne 21. januarja 1923 leta v Mariboru.

TRST — SOLKAN. 156

Velika kavarna.

V sredo, dne 24. januarja:

SIMFONIČNI KONCERT

PROGRAM:

1. Grleg: Poklonitev
2. Gounod: Valček iz opere »Faust«
3. Fr. Schubert: H-mol simfonia, II. del
4. Ipolitov-Ivanov: Suite orientale
5. Čajkovski: Eugen Onegin, vel. fantazija-
a) Pastoral
b) Intermezzo
6. G. Bizet: Soomni na »Proroka« 155
7. Meyerbeer: Hebriska overtura
8. Mendelssohn: Andante cantabile iz 5. simfon.
9. Čai ovs-i: Slovanski ples št. 6
10. Dvořak:

Petek 26. Operetni večer. Petek 26.

Novo!

Velika partija volnenih bluz, rokavic in nogavic, kakor tudi ostalo zimsko robo prodaje po neverjetno nizkih cenah nova trgovina

B. Veselinović & Ko.
Maribor, Gosposka 26.
126 7-3

PATRIA 145 2
COGNAC
MEDICINAL
ZAGREB
Čisti vinski destilat.
Dobiva se povsod!

Ne pozabi naročnino!

Svinjske kože

kupuje po najvišji ceni 150 3-2

„PETOVIA“, PTUJ.